

Perspektiv på stockholmska

I det här föredraget ges en övergripande bild av stockholmskans uttalsmässiga utveckling från 1880-talet fram till 1970-talet. Beskrivningen grundar sig på analyser av inspelningar med omkring 150 stockholmare födda 1860–1960.

Materialet till studien består framförallt av intervjuer gjorda av institutionen för nordiska språk vid Stockholms universitet (samt dåvarande ULMA), men även av radio- och teveinspelningar insamlade av samma institution (kopior ur Sveriges Radios och Sveriges Televisions arkiv). För att få en något större spridning i fråga om talarnas födelseår, inspelningsålder, kön och sociala bakgrund har jag kompletterat med ytterligare medieinspelningar från Kungliga bibliotekets samlingar. Tidigare forskning om (äldre) stockholmska är i stor utsträckning baserad på delar av samma material (t.ex. Holmqvist 1972; Lindgren 1972; Ståhle 1975; Kotsinas 1988, 1989, 2005, 2008), men endast ett fåtal av informanterna har analyserats systematiskt tidigare.

Under hela den undersökta perioden finns det fog för att tala om tre olika grupper av stockholmska särdrag, som indikerar lägre social klass, medelklass respektive högre social klass. I föredraget ger jag exempel på de viktigaste särdragen och diskuterar dragens utveckling, användning och sociala status under undersökningsperioden. Avslutningsvis diskuterar jag det undersökta materialets metodologiska möjligheter och begränsningar – även om det empiriska underlaget till denna studie är avsevärt större än i tidigare forskning är materialet långtifrån idealiskt.

Referenser

- Holmqvist, Berit, 1972: Från en undersökning av Stockholmspråket. I: Språkvård 2. S. 19–21.
- Kotsinas, Ulla-Britt, 1988: Stockholmspråk i förändring. I: Pettersson, G (red.) Studier i svensk språkhistoria. Lund. S. 133–147.
- Kotsinas, Ulla-Britt, 1989: Stockholmspråk genom 100 år. I: Tijdschrift voor skandinavistiek 10, 1–2. S. 14–37.
- Kotsinas, Ulla-Britt, 2005: Om förändringar i Stockholmspråk. I: Börjestam, Ulla & Gunnarsson, Britt-Louise (red), Språk och kultur i det multietniska Sverige. (TeFa nr 44.). Uppsala. S. 7–25.
- Kotsinas, Ulla-Britt, 2008. Stockholmspråk. I: Signums svenska kulturhistoria. Det moderna genombrottet. Stockholm. S. 424–451.
- Lindgren, Per Ludvig, 1972: 22 transkriptioner med språklig kommentar. (Avd. för stockholmsforskning st-f. Studier i stockholmskt talspråk 1.) Stockholm: Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet.
- Ståhle, Carl-Ivar, 1975: En undersökning av stockholmspråk. I: Humanistisk forskning 1975:2. S. 29–34.